

תוכן העניינים

13	הקדמה
	עיונים בסוגיות יסוד
17	חלק א. חוק והלכה: תוקף חוקים אזרחיים ומשמעותו
17	א. מבוא
18	ב. "דינא דמלכותא דינא"
19	א. דינא דמלכותא מכח השליט
26	ב. דינא דמלכותא מכח הסכמת העם
32	ג. סיכום גישת "דינא דמלכותא"
33	ג. תקנות קהל
34	א. בית דין הגדול כמחוקק
35	ב. סמכות בית דין שאינו בית דין הגדול
35	ג. שופטים בזמן הזה
37	ד. פיצול סמכויות ההנהגה בזמן הזה
40	ה. תחומי הסמכות של מוסד ראשי הקהל או "טובי העיר"
41	סיכום
41	ו. נציגי בני העיר - אפוטרופסים של השותפות ובאי כוחם של השותפים
42	ז. דרישות מוקדמות לנבחרי ציבור
46	ח. אדם חשוב (חבר עיר)
47	ט. תקנות קהל ומדינת ישראל
51	י. סיכום בענין תוקף חוקים אזרחיים
52	ד. חוקים שאין להם תוקף מדין תורה
52	א. חוקים הנוגדים דין תורה מפורש
53	ב. חוקים שאינם לתיקון ציבורי
53	חקיקה שהיא בגדר "ערכאות"
57	תקדימי בתי משפט: האם דינם כערכאות או כחוק?
60	ה. סיכום
60	ה. החלת השיפוט
61	א. "תושבות" כבסיס להחלת שיפוט כללי
65	ב. מקום ה"ממון" או העסק כבסיס להחלת שיפוט מוגבל
67	ג. כפל מס
74	ו. סייגים ביישום ואכיפת החוקים
74	א. חמסנותא דמלכותא
75	ב. דין מוכס העומד מאליו
76	ג. גדר מוכס שאין לו קצבה
78	ד. דין מוכס שאין לו קצבה: אכיפה סלקטיבית
79	ה. חוק מפלה
80	ו. מוכס שמטיל קנסות
81	ז. "גזירה שלא נתפשטה"
92	ז. מהות האיסור בהפרת חוקים
96	ח. סיכום ומסקנות
97	חלק ב. התשתית ההלכתית למע"מ ולרישוי עסקים
97	א. זכות המסחר בתלמוד
99	ב. זכות ההגירה וחרם הישוב
101	ג. מס ה"גאבילה" על זכות המסחר—מהגבלת זכות מסחר למס מיוחד על זכות המסחר
104	ד. פטורים מגאבילה
108	ה. "אקציז": מס הבשר ורשיונות בלעדיות
115	חלק ג. מהות חבות מס: דיני ממונות בין אדם לשלטון
115	א. שבעת השותפים במיסים
119	א. שותפים בעל כרחם מדינא דמלכותא

- 120..... ב. שותפים מדין מבריה ארי ופורע חובו של חבירו.
- 122..... ב. מהות הכח המשפטי של חובת מס.
- 123..... א. השלטון כמוחזק בחובת המס.
- 126..... ב. מהות חובת המס בזמנינו.
- 129..... ג. מס כממון שאין לו תובעים.
- 130..... ד. האם יש מצווה (פריעת בע"ח) בפריעת מסים?
- 131..... ג. טעות, השתדלות וסייעתא דשמיא בהתחמקות מחובת מס.
- 132..... א. הסוגיה בגמרא.
- 133..... ב. פסיקת הרא"ש.
- 133..... ג. טעות וסייעתא דשמיא.
- 134..... ד. חלות חובת המס – מתי?
- 135..... ה. פרדכת.
- 146..... ד. פטור מאת הקהילה/המדינה: היקף ההיתר של "אנדיסקי סייעתא דשמיא".
- 146..... א. גבולות ההשתדלות.
- 148..... ב. הכבדה.
- 151..... ג. סתירה בפסיקת הרמ"א.
- 151..... ד. ניתוח והגדרת מציאות מערכת המסים של זמננו ותחולתו של דין "אנדיסקי סייעתא דשמיא".
- 152..... ה. העדר גבייה כמחילה של השתמטות ממסים.
- 154..... א. דין שתיקה כמחילה בתלמוד.
- 155..... ב. מחילה של הקהילה במסים.
- 157..... ג. סיכום.
- 158..... ו. ייאוש במסים.
- 159..... א. יאוש בחוב.
- 163..... ב. ייאוש שלא מדעת.
- 170..... ז. גרימת מחילה בטעות ובאונס.
- 173..... א. גדר "ליכא מאן דקפיד ביה".
- 176..... חלק ד. בריחה, הברחה והערמה.**
- 176..... א. בריחה.
- 176..... ב. דמי כלילא בימי רבי.
- 180..... ב. הברחה.
- 181..... ג. הערמה.
- 181..... א. הברחה שאינה אלא העלמה.
- 184..... ב. הברחת מס על ידי הערמה: סתירה בין תשובות הרא"ש.
- 187..... ג. הרא"ש מבטל הברחות נכסים מנושים.
- 193..... ד. קנוניא.
- 198..... ה. מתנת בית חורון והערמה.
- 200..... ו. הערמה במקום שחב לאחרים.
- 203..... ז. "תיקון" הריב"ש בהברחת מכס על ידי מתנה ע"מ להחזיר.
- 207..... ח. פן האיסור בהערמות.
- 216..... ד. מסקנות בענין בריחה, הברחה והערמה.
- 218..... חלק ה. הברחת מסים במדינה זרה.**
- 218..... א. דינא דמלכותא דינא והברחת מיסים במלך גוי ומוכס גוי.
- 220..... ב. גזל הגוי.
- 222..... ג. הפקעת הלוואה.
- 225..... ד. הברחת מכס בהלכה.
- 228..... א. טעות הגוי.
- 229..... ב. הוראת רבי.
- 230..... ג. סיכום.
- 230..... ה. הפקעת הלוואה במומר.
- 231..... ו. הפקעת הלוואה במדינה עם מיעוט ישראלי.
- 235..... סיכום.
- 235..... ז. חילול השם.

- 240 א. סיכום בענין חילול השם
240 ב. סיכום כללי בענין הברחת מסים במדינה זרה

242 חלק ו. שקר וגניבת דעת במסים

- 242 א. האיסור של גניבת דעת
243 א. חריגים לאיסור שקר וגניבת דעת
244 ב. שקר בבית דין: אפילו להשיג צדק משפטי אסור
245 ג. שקר מחוץ לבית דין: בירור כללי
246 ד. עביד אינש דינא לנפשיה על ידי שקר ומרמה
247 ב. הגדרה חדשה של איסור גניבת דעת
251 ג. מהם הקריטריונים להתיר שקר חוץ לבית דין כדי להשיג צדק?
251 א. גניבת דעת למנוע עוול נגדו
252 ב. שקר לתקן עוול הנעשה נגדו שלא בכוונה
255 ג. גניבת דעת להגן על עצמו כשרק חושש שעלול לגזולו
257 ד. גניבת דעת להגן על עצמו כשחושש שיפסיד שלא כדין
259 ה. גניבת דעת להגן על טענה משפטית מסופקת.
264 ו. גניבת דעת להרוויח כשאינ בכך גנבה
266 ד. גניבת דעת בפרט מסוים כשאינ מרמה במגמה הכללית
267 ה. הצהרות שקר בכתב ושבועה בכתב
267 א. שבועת השותפים ותביעת שמא
269 ב. שבועה בכתב
270 ג. לשון הצהרה כלשון שבועה

275 חלק ז. איסור מסייע

- 275 א. מבוא: מסייע בביצוע עסקה
275 א. הבלעת דמי אתרוג
277 ב. מסירת בהמה לרועה
279 ג. מכירת יין המעורב במים לתגר
282 ד. קנייה מגנב וגזלן
284 ה. קניה מאריס חשוד
286 ו. השוואה לדין מתנות כהונה ומתנות עניים
288 ז. שיתוף פעולה בהברחת מס ה"אקציז"
290 ח. עוד בענין שיתוף פעולה בהברחת מס ה"אקציז"
292 ט. חולק עם הגנב ב"אוראנדע"
294 ב. לפני עוור ואיסור גרמא בנייקין
295 א. מסייע בגניבה
300 ב. גבול האחריות לגרמא
302 ג. איסור גרימת נזק על ידי אחר
307 ד. פן החיובי: הצלת ממון חבירו
311 ה. מסייע לישראל או לנכרי לגרום נזק לנכרי

315 חלק ח. פטור תלמיד חכם

- 315 א. הסוגיה בגמרא
316 ב. ההלכה בשולחן ערוך ורמ"א
317 מחלוקת רמב"ם ורמב"ן בהיקף פטור תלמידי חכמים
319 ג. גדר "תלמיד חכם"
319 א. הרי"ף – תורתו אומנותו
320 ב. מפרשי התלמוד – תורתו קבע ומלאכתו ארעי
321 ג. מחלוקת בשיעור "כדי חייו"
321 ד. גבולות זמן ההתעסקות
323 ד. מסים כהצלה מנזק
324 ה. דין בדיעבד כשהקהל תיקן ונהג לגבות גם מתלמידי חכמים
325 במיסוי תלמידי חכמים, מנהג אינו מבטל הלכה
328 ו. מאיזה סוגי מסים פטורים תלמידי חכמים?
329 א. מסים חיצוניים ומסים פנימיים
329 ב. הבדל בין המושג "מסים" בזמנינו לבין משמעותו בתורה ובפוסקים

- ג. דין "צדקה" בחלוקת נטל המס 333
 ז. דעת פוסקי זמנינו 336
 ח. מסקנות מעשיות במיסים שונים 339
 א. מס ערך מוסף (מע"מ) לתלמידי חכמים 339
 ב. מכס 340
 ג. מס הכנסה 341
 ד. ביטוח בריאות וביטוח לאומי 342
 ה. ארנונה 342
 ו. סיכום 343

דיונים ומסקנות מעשיות

חלק ט. עסקים רשומים (לבן), בלתי-רשומים (שחור) ורשומים למחצה (אפור) 347

- א. אם מותר להתעסק בהיקף מצומצם או בעיסקה מזדמנת בלי להירשם 347
 ב. עובדי משק בית ומס ביטוח לאומי-שר"ת 349
 ג. עסק שאינו מורשה 351
 א. כללי תחרות מול עסק "שחור" 353
 ב. הוזלת מחירים בעסק שאינו מורשה 355
 ג. מגזר פרוץ לעוסקים שאינם מורשים 356
 ד. התעסקות בלי רשיון מיוחד 359
 ה. סעדים למתחרים הנפגעים – הלשנה 361
 ד. התעסקות מול עסק שאינו מורשה 362
 א. פרסום ברדיו פיראטי 363
 ב. נסיעה במונית לא מורשה 365
 ג. לקוחות של עסק שחור כללי 367
 ד. תפילין "שחורים" 370
 ה. ספקים של עסק שחור 374
 ה. התעסקות מול עסק אפור 378
 א. מילוי תפקיד וקבלת משרה בעסק אפור 379
 ב. קנוניה בניכוי במקור על פי הצהרת שקר של שכיר 386
 ג. חשבונות והוצאות של "עסק אפור" 388
 ספק, חשש וחזקה של עוסקים 389
 א. אחריות לכתחילה: האם צריך כל אחד לכתחילה לדרוש חשבונית? 393
 ב. חיוב בדיעבד 395
 ג. כישלון בהשתמטות: מי אחראי לשלם 397

חלק י. שאלות בעניני מכס על יבוא אישי 404

- א. ניסיון להעביר דרך הדואר חבילה החייבת במכס 404
 ב. חיוב בדיעבד 405
 ג. העברת טובין במסלול "הירוק" כאשר חל עליהם מכס 406
 ד. ניצול זכויות של אחר והערמות 407
 ה. קניית סחורה שהוברחה מן המכס 409

חלק יא. תכנון מס 412

- א. עיסקאות בדויות בהלכה 414
 ב. מסקנה 415
 ג. תוקף סמכויות אנטי-תכנוניות 415
 ד. מסקנות 418
 ה. שיטות אנטי-תכנוניות 418
 ו. אין אדם מגלה טענותיו אלא בבית דין 419
 ז. ספיקות, חזקה ותפיסה 421
 ח. מסקנות 423
 ח. יצירת עובדות משפטיות 423
 א. מבוא כללי 423
 ב. כללי המשחק: גלגול אחריות על ה"אמת" 424
 ג. מבחני מקום התושבות והשיפוט 425

- ט. מחירי העברה 428
 קביעת מחיר בינו לבין עצמו בהלכה 428
 י. מס "אמת"? 430
 יא. מסקנות 433
- חלק יב. שאלות בארנונה**
 א. ארנונה בשימוש משרדי/מסחרי 434
 ב. פטור או הנחה מארנונה 436
 ג. דין תלמיד חכם 437
- חלק יג. תשלומי חניית רכב**
 א. איסור גניבת שימוש בקרקע 439
 ב. חיוב תשלום בדיעבד 448
 ג. מפעיל פרטי מכח העירייה 451
 ד. ספקות בתנאי החנייה 453
- חלק יד. ניכוי הוצאות פרטיות**
 א. מבוא – "חברות ארנק" 454
 ב. השאלות 454
 א. מסקנות ביניים 457
 ב. ניכוי הוצאה לא מוכרת 458
 ג. ניכוי הוצאה סובייקטיבית 459
 ד. ניכוי הוצאות מעורבות לא הכרחיות 462
 ה. ניכוי עסקה מעורבת הכרחית 466
- חלק טו. יישום הדינים בחברות בע"מ**
 א. השאלות 468
 ב. ניכוי במקור 470
 ג. גניבת דעת 471
- חלק טז. שקר של רואה חשבון ועורך דין**
 חלק יז. פרקי מוסר 473
 476

